

[Alfred Jensen.]

mer om at få en lettelse i de daglige arbejds-vilkår ved, at maskinerne udfører det arbejde, som netop slider hårdt på dem. Sådan har det været for havnearbejderne, sådan har det været for jord- og betonarbejderne, sådan har det været for murerarbejdsmændene, og sådan er det overalt i erhvervslivet.

Det kan vel heller ikke bestrides, at arbejdsbesparende maskiner i mange tilfælde har betydning, at arbejderne har fået en lettere tilværelse, men det er desværre ikke således, at arbejdsbesparende maskiner altid udelukkende kommer den, der udfører arbejdet, til gode, og det vil vel heller ikke blive tilfældet, hvis man udnytter denne lovs bestemmelser til at fremme produktiviteten. Det er muligt, at der er håndværkere, som vil få det fulde udbytte af indførelsen af arbejdsbesparende maskiner, jeg vil også tro, at der er en vis del af landbrugerne, som vil få en lettere tilværelse, og man kan som sagt heller ikke se bort fra, at det også gælder for mange arbejdere, men man kan ikke benægte, at det også vil betyde, at tusinder skydes ud af produktionsprocessen. Når vi i den økonomiske årsoversigt kan læse om, at landbruget i fjor skød 14 000 arbejdere fra sig, er det vel udtryk for den produktionsomlægning og indførelse af arbejdsbesparende maskiner, som i de senere år er foregået i landbruget. Også for håndværkets og industriens vedkommende viser det sig, at man har skudt arbejdskraft fra sig; det drejer sig om 28 000. Her spiller vel også i nogen grad rationaliseringen og indførelsen af nye maskiner ind, selvom naturligvis afsætningsvilkårene også har haft deres betydning.

Jeg ved vel, at man vil motivere indførelsen af en bedre teknik og et øget tempo med, at det kommer forbrugerne til gode i form af billigere priser. Det er jo ikke rigtigt under alle forhold, for det afhænger af, hvordan konkurrencen er. For landbrugets vedkommende er den besparelse i udgiften til arbejds løn, der her er tale om, ikke kommet forbrugerne til gode; den er blevet ude i landbruget, og forbrugerne er kommet til at betale fuldt så meget for deres varer som før.

Tilbage står, at samfundet ikke har været i stand til at opsuge den arbejdskraft, der her er blevet overflødig. Der er gået 42 000 ud af beskæftigelse, og andre erhverv ud-

over dem, jeg her har nævnt, har kun været i stand til at optage 6 000 ekstra; det vil sige, at der er blevet 36 000 overflødige. Det forekommer os, at man ikke, når man taler om foranstaltninger af denne art, helt kan undgå at beskæftige sig med det problem, der opstår for samfundet og for de mange tusinder, der skydes ud af produktionsprocessen, men jeg kan ikke se, at man i lovforslaget har tænkt på, hvad der skal ske med de mennesker, der bliver overflødige. Hvad skal de? Skal de bare henvises til arbejdsløhedskontorerne? Skal de, som tilfældet er i masser af jyske kommuner, gå arbejdsløse måned efter måned, jeg kan næsten sige år efter år, en håbløs tilværelse, fordi samfundet ikke er i stand til at byde dem en beskæftigelse. Er det tanken? Skal de overlades til arbejdsløhedskassernes forsorg, og skal man fortsat udsættes for, at arbejdende såvel som arbejdsløse skal betale større kontingenter, for at arbejdsløhedskasserne skal kunne klare deres forpligtelser? Er det hensigten, at regeringen fortsat gennem sin socialminister vil tale om, at der mangler solidaritet i arbejderklassen, fordi de faglærte arbejdere ikke vil være med til at betale de forøgede omkostninger, som arbejdsmændenes arbejdsløhedskasse har fået på grund af den stigende arbejdsløshed? Det er iøvrigt groft at tale om manglende solidaritet i arbejderklassen, hvor man har bygget arbejdsløhedsforsikringen op, hvor man har bygget sygeforsikringen op, og når man på arbejdspladserne har hjælpe-kasser netop for at yde den håndsrækning, som er nødvendig overfor de vanskeligheder, arbejdere kommer ud for.

Det forekommer os, at vi må tage disse problemer i betragtning, når vi drøfter et forslag som dette. Jeg ved meget vel, at man vil forklare mig og mange andre, at her drejer det sig om at forbedre produktiviteten for at gøre vort land mere konkurrencedygtigt, for at øge vor afsætning; men er forholdet ikke det, at vi ikke har muligheder for at øge vor afsætning til udlandet nævneværdigt? Leder vi ikke med lys og lygte for at finde aftagere til det, vi kan producere? Jo, sådan er forholdet. Men så må man også tage i betragtning, at der går i øjeblikket omkring 100 000 arbejdsløse, der lever på nedsat levestandard, fordi understøttelse ikke giver så meget i indtægt som arbejde, og som ikke har store udsigter til at komme i arbejde. Det er et problem, som